

Klenovské noviny

d v o j m e s a č n í k o b c e K l e n o v e c

XIII. ročník

číslo 3 / jún 2016

klenovskenoviny@klenovec.sk

www.klenovec.sk

Príhovor starostky obce k GMFS 2016

Vážení spoluobčania, milovníci ľudových tradícií!

Každoročne pravidelne v posledný júnový víkend sa v našej malebnej obci pod Veprom, v objatí krásnej prírody, konajú Gemersko-malohontské folklórne slávnosti Klenovská rontouka. Ani tento rok si organizátori festivalu nenechali ujsť túto možnosť a pripravujú v dňoch 24. – 26. júna pre vás bohatý program.

Priaznivcom folklóru sa opäť predstavia rôzne súbory, skupiny a sólisti, aby hudbou, tancom a spevom potešili srdcia všetkých, ktorí v týchto dňoch k nám zavítajú. Jedinečnú krásu spevu a zvuku ľudových nástrojov možno zažiť iba tu, v prostredí, kde im Sinec, Ostrá, Laz a Vepor vracajú ozvenu.

Bohatá a pestrá paleta tradičných ľudových prejavov, ktoré budete mať možnosť počas troch dní vidieť a počuť je výrazným svedectvom o umeleckých hodnotách nášho ľudu. Tento festival v Klenovci je príležitosťou ako prebudíť záujem návštevníkov o našu obec a zároveň je aj možnosťou ako oživiť dedičstvo našich predkov ukryté v piesni, tanci či kroji.

Srdečne vás všetkých na tento jedinečný sviatok ľudového umenia v Klenovci pozývam.

Želám všetkým účinkujúcim i divákovi príjemnú atmosféru a výbornú náladu, lebo nadšenie, radosť z folklóru a srdečnosť v Klenovci nikdy nechýbali. Každému z návštevníkov prajem hlboké umelecké zážitky a tie najkrajšie spomienky na našu obec a 38. ročník GMFS Klenovská rontouka.

Zlata Kaštanová, starostka obce

Obec Klenovec, Banskobystrický samosprávny kraj,
Gemersko-malohontské osvetové stredisko v Rimavskej Sobote, o.z. RODON Klenovec a Matica slovenská
vás pozývajú na
XXXVIII. ročník Gemersko-malohontských folklórnych slávností v Klenovci

38. ročník Gemersko – malohontských folklórnych slávností Klenovská rontouka sa blíži

Posledný júnový víkend je už neodmysliteľne spojený s tradičným podujatím Gemersko – malohontskými folklórnymi slávnosťami, ktoré nesú názov po typickom klenovskom tanci rontouka. Regionálne folklórne slávnosti sa po 38-krát realizujú v obci Klenovec v čase 24. – 26. júna 2016. Pre návštevníkov pripravila programová rada množstvo scénických programov, sprievodných podujatí, čím chceme spríjemniť chvíle pri tradíciách našich predkov od najmenších, až po tých skôr narodených.

Organizátori podujatia: Gemersko – malohontské osvetové stredisko v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja, obec Klenovec, Občianske združenie RODON Klenovec a Matica slovenská pozývajú všetkých priaznivcov folklóru na sviatky ľudovej hudby, spevu, tancu, ľudových remesiel, gastronomických špecialít. Návštevníci budú môcť navštíviť výstavy venované významným osobnostiam nášho regiónu a to Rezbárske umenie Dušana Šarkana a Remeslá zaznamenané fotografom Kolomanom Zúrikom, čím si chceme pripomenúť významné osobnosti regiónu a vzdať úctu im a ich dielu. Pre návštevníkov pripravujeme ukážky tradičných ľudových remesiel na Jarmoku

remesiel a tvorivých dielňach. Zároveň chceme poukázať na tradičný spôsob stravovania našich predkov a prezentovať tradičnú kuchyňu.

V scénických programoch vás ako prví pozdravia najmladší účinkujúci a to detské folklórne kolektívy z regiónu, v programe Na pažití v réžii Jaroslava Piliarika a manželov Blahutovcov. Po siedmykrát uvedieme komorný program pod názvom Roztratené zrnko, v ktorom vám predstavíme ľudí, kultúrne a prírodné dedičstvo obcí Muráň, Muránska Lehota, Muránska Dlhá Lúka a Muránska Huta, ktorý vzniká na základe terénneho výskumu tímu Alena Ďurkovičovej, Stanislava Zvarovej, Jaroslava Zvara. Po večernom príhovore starostky obce Zlata Kaštanovej a hostí návštevníkov pozdravia členovia domáceho folklórneho súboru Vepor. Piatok večer bude pokračovať temperamentnými východoslovenskými piesňami v podaní Muziky Milana Rendoša z Košíc. Keďže 24. jún je spojený s menom Ján, náš večerný program je venovaný zvykom letného slnovratu a janským zvykom pod názvom Jánška noc má svoju moc v réžii Romana Malatinca a Stanislavy Zvarovej. V programe sa predstavia folklórne súbory Vepor z Klenovca, Detva z Detvy,

(Dokončenie na 2. strane)

Príhovor starostky obce k začiatku leta

Vážení spoluobčania, milí priatelia, milé deti!

Konečne je tu leto a s ním prázdniny a dovolenky. Pre deti túžobne očakávané, pre dospelých snád s mierne iným nádychom. Ako ich ale prežiť tak, aby sme s nimi boli spokojní?

Mladí sa tešia, že sa končí školský rok a začínajú dávno vytúžené, krásne prázdniny. Nebudú musieť skoro ráno vstávať, ponáhľať sa do školy, nebudú musieť niekoľko hodín sedieť v tvrdých laviciach, ani si lámať hlavu nad učením, či domácimi úlohami. Celý deň, od rána do večera, bude patriť iba im. A to celé dva mesiace.

Pre dospelými je čas, kedy sa viac ako inokedy spomína slovo od-dych, relax, čas pre seba a pre rodinu... Zamýšľajú sa ako prežiť dovolenku, ktoré miesta navštíviť.

Čas, ktorý je pred nami, chceme tráviť podľa vlastných záľub, potrieb, ale aj možnosti tak, aby nás to naplnilo. Dobré využitý voľný čas môže vytvoriť vzdelanejšieho, kultúrnejšieho i fyzicky zdatnejšieho človeka. Počas dovolenky, ako aj počas prázdnin, si človek utvára svojský spôsob života s cieľom načerpať z neho čo najviac, intenzívnejšie ho prežiť a odniesť si krásne spomienky.

Za pár dní si už niektorí z vás budú užívať krásne voľno, cestovanie, ale aj získavanie nových poznatkov. Tak to má byť. Leto je tu na to, aby sme zmenili celoročnú klasiku na niečo, čo nás nabije do ďalších mesiacov. Aj slnko má v tomto období svoj význam - vyvoláva úsmev, radosť, mení správanie ľudí.

Existuje mnoho spôsobov ako si letnú dovolenku vychutnať a tráviť svoj voľný čas. Ale nezabúdajte cez prázdniny a dovolenky hlavne odpočívať. Niektorí odpočívajú aktívne, niektorí pasívne. Hlavne nech strávite krásnu dovolenku a užijete si mnoho poznania.

Zo srdca vám prajem, aby ste tieto letné dni naplno využili pre radosť a potešenie vás i vašich detí, vnúčať a pravnúčať, o ktoré sa mnohí počas prázdnin staráte. Najpríjemnejšie ročné obdobie, leto, ujde veľmi rýchlo a preto si užívajte každý jeden teplý, slnečný, letný deň, lebo tých sychravých, studených a tmavých je počas roka oveľa viac.

Všetkým prajem nádherné leto a teším sa na spoločné stretnutia s vami na kultúrnych a športových podujatiach, ktoré pre vás v obci pripravujeme aj počas tohto leta.

Vaša starostka

38. ročník Gemersko – malohontských folklórnych slávností Klenovská rontouka sa blíži

(Pokračovanie z 1. strany)

Hrochoťan z Hrochote, Marína zo Zvolena, Považan z Považskej Bystrice, bratia Štefánikovi z Nimnice, fujaristi Milan Katreniak z Tisovca, Dušan Ceber z Rimavskej Soboty, gajdoš Drahomír Daloš z Lehoty pod Vtáčnikom, Alexander Ladziarsky z FS Sitňan z Banskej Štiavnice. Záver piatkového večera bude patriť interaktívnemu zapojeniu návštevníkov s účastníkmi do programu Na Jána, na Jána. V programe zároveň zaznejú balady o otváraní sa pokladov na Jána a liečivých rastlinách, ktorých výrazný účinok má práve na Jána. V tento deň majú nositelia mena Ján vstup na podujatie zdarma.

V sobotu 25. júna bude pokračovať podujatie od 10.00 hod. a to otvorením dvorov, Jarmoku remesiel, tvorivých dielní. Aj v tomto roku pokračujeme 26. ročníkom prehliadky Klenovská heligónka, kde svoje umenie budú prezentovať heligonkári takmer z celého Slovenska. Úspešný sprievodný program Šo dobroho na jarmoku, bude pokračovať aj v tomto roku, kde návštevníci získajú informácie o tradičných remeslách a remeselných majstroch, ktorí sa predstavujú na Jarmoku remesiel ako aj tradičné jedlá z jednotlivých dvorov. Pre návštevníkov pripravujeme ukážku spracovania ľanu, pradenia, tkania Od ľanu po plátno v podaní Ľubky Žilkovej z Kokavy nad Rimavicou a spracovanie ovčej vlny Od ovečky po gubu v podaní Jána Fotta z Klenovca. Ján Keresteš a Karol Herian predstavia význam mlieka a mliečnych výrobkov na ľudský organizmus. Miestni producenti syra a mlieka budú prezentovať svoje výrobky. Liečivé rastliny a ich účinky bude prezentovať Zuzana Homolová z Levoče. V tvorivých remeselných dielnach pod názvom Detičky, poďte do dielničky, si budú môcť vyskúšať rôzne remeselné techniky aj tí najmenší. Chvíle im spríjemnia detské folklórne kolektívy Zrkadielko z Hnúšte, Ratolesť z Detvy a Lykovček z Revúcej. Začiatok popoludnia bude patriť ľudovej piesni, kde sa návštevníci a účastníci budú mať možnosť naučiť pieseň spolu s folklórnou skupinou Levenda z Muráňa.

Daš fajnovô, je názov tanečnej školy z Klenovca, kde návštevníkov aj účastníkov slávností naučíme typické klenovské tance Židovka, Kačingatô, Tá Mariška a Kyslie kromple. Už tradične účastníci festivalu sa na GMFS - Klenovskej rontouke prezentujú nielen v scénických programoch, ale ukážu aj svoju šikovnosť a to v súťažiach pod režijnou taktovkou Jarky Lajgútovej z Rimavskej Soboty pod názvom O starostkin dukát.

Scénické programy bude v sobotu

otvárať hosť slávností a to folklórny súbor Považan z Považskej Bystrice. Za ním sa predstavia ľudové hudby v súťažnom programe Drótova nôta na počesť klenovského primáša Imricha Oláha Drótu. Zahraničným hosťom je folklórny súbor Ipoly z Mihálygerge z Maďarska, ktorý sa prestaví spolu s ľudovou hudbou Túcsök. Od jari do jesene je názov ďalšieho scénického programu, ktorý bude zameraný na pracovné činnosti a zvyky počas letného obdobia. Predstavia sa v ňom kolektívy z okresu Revúca a to folklórna skupina Zpod Kohúta z Muránskej Zdyčavy, Levedna z Muráňa a folklórny súbor Lykovec z Revúcej, z Horného Gemera sa predstaví folklórna skupina Hôra z Rejdovej a región Hont budú prezentovať FS Hont z Krupiny a sólisti z FS Sitňan z Banskej Štiavnice.

Večerný program bude patriť jubiliujúcim kolektívom z okresu Rimavská Sobota a to 45-ročnému FS Rimavan z Rimavskej Soboty, 30-ročnej folklórnej skupine z Tisovca, 30-ročnému folklórnemu súboru Sinec z Hnúšte v podaní mužskej speváckej skupiny Húžva a ženskej speváckej skupiny Skaliny a 45-ročnému Folklórnemu súboru Vepor z Klenovca. Ďalším jubilantom bude 50-ročný folklórny súbor Marína zo Zvolena, ktorý pozdraví návštevníkov svojím profilovým programom. Sobotňajší večer ukončí Poddukelský umelecký ľudový súbor PULS z Prešova s programom Návraty.

V nedeľu 26. júna sa 38. ročník Gemersko – malohontských folklórnych slávností Klenovská rontouka ukončí hudobno – speváckym programom Ženy v podaní ženskej speváckej skupiny Marína zo Zvolena v réžii Andrei Jágerovej, ktorý bude uvedený v kostole ECAV v Klenovci po Službách Božích.

Veríme, že náš program vás osloví a zavítate na 38. ročník Gemersko – malohontských folklórnych slávností na Klenovskú rontouku, na oslavu tradičnej ľudovej kultúry a potešíte svoje zmysly pri ľudovej hudbe, speve, tanci, remesle či tradičných gastronomických špecialitách.

Slávností z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, Banskobystrický samosprávny kraj, Matica slovenská, o. z. RODON Klenovec z 2% dane a Figuli s.r.o. Reklamnými partnermi podujatia sú Zlatý Bažant, Pekáreň Bobro Hriňová, Kongo diskont. Mediálnymi partnermi podujatia sú www.rimava.sk, RTVS – Rádio Regina, TV Rimava, www.jankohrasko.sk, www.folklorista.sk, profesionálna produkcia Caw.

Stanislava Zvarová
dramaturgička slávností

38. ročník Gemersko – malohontských folklórnych slávností KLENOVSKÁ RANTOUKA

Piatok 24.06.2016

Námestie Karola Salvu, Dvory, 16:00

Tradicie objektívom Kolomana Zúrika st. - výstava fotografií venovaná spomienke na autora pri výročí nedožitých 90-tin

Otvorenie dvorov tradičných gastronomických špecialít - Klenovský, Francúzsky, Matičný, Medový, Štrúdlový, Striežovský, Chovateľský, Heligonkársky, Na Ráztočnom, U starých mám...

Jarmok ľudových remesiel

Od ovečky po gubu - ukážka spracovania ovčej vlny - Ján Fotta z Klenovca

Zdravie z ľúka a pasienkov - prezentácia mlieka, mliečnych výrobkov a ich vplyvu na zdravie človeka

Liečivé bylinky - prezentácia liečivých rastlín - prezentácia Zuzana Homolová AFRA Levoča

Šo dobroho na jarmoku - prezentácia remeselných majstrov a dvorov na malej scéne

Námestie Karola Salvu, Dvory, 16:15

Na pažiiti - program detských folklórnych súborov - účinkujú detské folklórne súbory: Hájik a Lieskovček z Rimavskej Soboty, Zornička a Mladost' z Klenovca, Čičiček z Tisovca, Lykovček z Revúcej, Alžbetka Váradiová, Barborka Luptáková

Kultúrny dom, 17:45

Medailón pre Dušana Šarkana - spomienka na rezbára, jeho tvorbu a uvedenie dokumentu o diele a živote umelca; účinkuje: Alexander Ladziarsky a FS Sitňan z Banskej Štiavnice

Kultúrny dom, 18:30

Roztratené zrnká - komorný program spracovaný na základe terénneho výskumu, venovaný obciam Muráň, Muránska Lehota, Muránska Dlhá Lúka, Muránska Huta

Námestie Karola Salvu, 20:00

Slávnostné otvorenie Klenovskej Rontouky - 38. ročníka GMFS - účinkuje: FS Vepor

Dobří dzeň Vam, ľudze - Muzika Milana Rendoša z Košíc

Jánska noc má svoju moc - rozprávanie o pokladoch, bylinkách, zvykoch, uvedenie jánenských piesní, tancov. Účinkujú: FS Vepor z Klenovca, FS Marína zo Zvolena, FS Považan z Považskej Bystrice, FSK z Hrochote, FS Detva z Detvy, Bratia Štefánikovi z Nimnice.

Na Jána, na Jána - LH FSZ MARÍNA zo Zvolena - bavte sa spolu s nami pri ľudovej hudbe

Sobota 25.06.2016

Námestie Karola Salvu, Dvory, Kultúrny dom, 09:00

Jarmok remesiel

Od ľanu po plátno - ukážka pestovania a spracovania ľanu s Ľubkou Žilkovou z Kokavy nad Rimavicou

Výroba hrabli, kosísk, drevených vidiel - miestni obyvatelia

Od ovečky po gubu - ukážka spracovania ovčej vlny - Ján Fotta z Klenovca

Zdravie z ľúka a pasienkov - prezentácia mlieka, mliečnych výrobkov a ich vplyvu na zdravie človeka

Liečivé bylinky - prezentácia liečivých rastlín - Zuzana Homolová AFRA Levoča

Klenovecký syrec - ochutnávka tradičného klenovského syra

Šo dobroho na jarmoku - prezentácia remeselných majstrov a dvorov na malej scéne

Námestie Karola Salvu, Dvory, Kultúrny dom, 10:00

Detičky poďte do dielničky - tvorivé remeselné dielne pre deti a ich rodičov, či starkých; účinkujú: DFS Zrkadielko z Hnúšte, DFS Lykovček z Revúcej, DFS Ratolesť z Detvy

Heligonkársky dvor za kultúrnym domom, 10:00

Heligonkári na Klenovskej Rontouke - autorská výstava maliara Štefana Pelikána

Klenovská heligónka - prehliadka heligonkárov

Námestie Karola Salvu, 12:30

Pod Muráňom - škola spevu pre všetkých s FSK Levenda z Muráňa

Námestie Karola Salvu, 13:00

Daš fajnovô - škola tanca pre všetkých - klenovské tance: Kačingatô, Židovka, Vašvárička, Kyslie; kromple - vedie Andrej Šykora a FS VEPOR z Klenovca

Námestie Karola Salvu, 14:00

O starostkin dukát - súťaž v šikovnosti a zručnosti účinkujú členovia zúčastnených folklórnych kolektívov a hosť DFS Ratolesť z Detvy

Námestie Karola Salvu, 15:30

Od Váhu i od Hrona - Folklórny súbor Považan z Považskej Bystrice

Námestie Karola Salvu, 16:30

Drótova nôta - súťaž ľudových hudieb FSZ Marína zo Zvolena, FS Považan z Považskej Bystrice, Bartošovci z Čierneho Balogu, LH FS Vepor z Klenovca, LH FS Hont z Krupiny, hosť programu: FS Ipoly z Mihálygerge

Od jari do jesene - účinkujú folklórne skupiny Spod Kohúta z Muránskej Zdyčavy, Levenda z Muráňa, Hôra Rejdovej, FS Lykovec z Revúcej, sólisti z FS Sitňan z Banskej Štiavnice, FS Hont z Krupiny

Vedno sa potešmo - účinkujú 45 ročný FS Rimavan z Rimavskej Soboty, 30 ročný FS Sinec z Hnúšte, 45 ročný FS Vepor z Klenovca, 30 ročná FSK Tisovec

Námestie Karola Salvu, 20:30

FSZ Marína zo Zvolena - 50. ročný jubilant

Námestie Karola Salvu, 22:00

Návraty - Poddukelský umelecký ľudový súbor - PULS z Prešova

Nedela 26.06.2016

Kostol ECAV, 09:30

Služby Božie ECAV

ŽENY - hudobno - spevácky program - účinkujú: Ladislav Drugda, ŽSS, DSS a LH FSZ Marína zo Zvolena

Zmena programu vyhradená!

Príhovor starostky obce na pietnom akte kladenia vencov

Vážení priami účastníci oslobodzujúcich bojov, vážení hostia, vážení spoluobčania, vážené slávnostné zhromaždenie!

Stojíme na mieste, ktoré je zasvätené pamiatke bojovníkov proti fašizmu. Zišli sme sa tu, aby sme sa poklonili pamiatke tých, ktorí už spia svoj dlhý, predĺžený, 71-ročný spánok, lebo boli ochotní obetovať za slobodu aj to najcennejšie – svoj život. Skláňame sa v najhlbšej úcte pred týmito hrdinami, pred ich odhodlaním, lebo „zabudnúť na nich znamená nechať ich znovu zomrieť.“ Osobitne chcem pozdraviť priamych účastníkov odboja Pavla Antalu a Júliusa Molitorisa, ktorí sú tu, medzi nami. Pozdrav posielam aj Júliu Lichacovej, Júliu Parobekovej a

Zuzane Bartovej, ktoré sa pre vek a zdravotný stav osobne dnes už zúčastniť nemohli. Dnešné spomienkové podujatie je slávnostnejšie a dôstojnejšie, lebo spolu s nami domácimi Klenovčanmi a zástupcami Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Rimavskej Sobotě sa ho zúčastňujú aj príslušníci a zamestnanci silových zložiek Slovenskej republiky, v rámci nultého ročníka pochodu Duchovne po stopách hrdinov SNP. V kronike Obce Klenovec sa píše, citujem: - Koniec vojny 9. mája 1945 prijali Klenovčania ako už dávno očakávanú vec. Po prežití toľkých útrap nevedel už ľud masovo prežiť túto udalosť tak, ako si to zasluhovala. Vojna pre Klenovčanov skončila v podstate oslobodením obce v januári 1945. Dovtedy však naši ľudia prežili množstvo hrôzy, ktoré vojna priniesla. Začiatkom januára 1945 bubeník oznámil, že sa všetci majú dostaviť na námestie, že sa budú rozdávať legitimácie. Mužov zatvorili do kultúrneho domu, ženy a deti do obecného domu a do kostola. Vojaci Wehrmachtu sa správali ako tak kultivovane, ale príslušníci SS boli veľmi krutí a nepoznali zľutovanie. Obsadili Klenovec aj vrchy. Na vrchoch podpaľovali kolešne a obydlia. Na klenovských vrchoch našlo prístrešie u gazdov niekoľko tisíc utečencov. Do Klenovca bolo dovezených množstvo zbraní a streliva: 4 ťažké guľomety, 30 ľahkých guľomiet, 750 pušiek, 1500

nemeckých granátov, 9 armádnych pištolí, 40 000 nábojov do pušiek a guľometov. Súčasne prišli aj rádiotelegrafisti a v stodole u Repášov postavili rádiostanicu. Boli tiež dovezené lieky a obväzový materiál. Chlapi bojovali po boku partizánov v zložitom klenovskom horskom teréne, boli informátormi, ženy varili, piekli chlieb, prali, ošetrovali ranených. 28. januára 1945 rumunská armáda zaútočila na Nemcov v našej obci a tak 29. januára 1945 opustili nemecké jednotky náš chotár, zanechajúc za sebou podmiňované cesty a chodníky na čo doplatili naši ľudia životom, iní boli zmrazení, zanechali aj postrielaný dobytok a kone, spustošené domy. Po prechode frontu Klenovec patrilo do operačného plánu Rumunskej armády. V našej obci bola prvá záloha rumunského pešieho pluku a vojenská rumunská nemocnica v škole, s počtom 920 ranených rumunských vojakov. Klenovské ženy spolku Živena, nezaprúc v sebe samaritánske srdce, pomáhali ošetrovať ranených rumunských vojakov. Urobili zbierku v hodnote 45 000 korún, peniaze a potraviny z nej zabezpečovali stravu pre ranených celé tri mesiace. Tieto ženy chodili pomáhať ošetrovať aj ranených partizánov a vojakov do nemocnice v Likieri, kde tiež nosili potraviny. Začiatkom apríla odišla rumunská nemocnica do Banskej Bystrice a Klenovec sa dostal do pásma mimo frontu. Začali sa v plnom prúde rekonštrukčné práce, aby sa život vrátil do znesiteľných pomerov. Opravovali sa domy, verejné budovy, cesty, mosty. Nebol k dispozícii cement ani železo. Z vojenskej nemocnice sa opäť stala škola, vyučovanie sa však začalo bez obľúbeného učiteľa Jána Kačániho, ktorého spolu s Jánom Štefánikom našli v masovom hrobe pri Trenčíne. Klenovec mal problém so zásobovaním, pretože dlhé mesiace ľudia žili vojakov, partizánov i civilných utečencov. Koniec vojny priniesol nové skúšky nervov pre tých, ktorí mali príbuzných odvečených do Nemecka. Vráti sa? Nevráti sa?, to boli najčastejšie myšlienky. Prví zajatci prichádzali ešte v máji,

boli koš a koža, a niektorí už doma podľahli útrapám koncentračného tábora. "Koniec citátu z kroniky.

Klenovčania dodnes spomínajú dve mená: Ukrajinec major Alexej Michajlovič Sadilenko, ktorý bol veliteľom partizánskeho zväzku Chruščov a zohral významnú úlohu v boji proti fašistom v našej obci, a ten druhý bol Čech Antek (Antonín Vazač), nasadený špión, zradca.

Vážené slávnostné zhromaždenie! Dnešné spomienkové podujatie je mostom medzi nie tak dávnou minulosťou, súčasnosťou a blízkou budúcnosťou, lebo cez spomienky na stratené vojnové roky a obeť padlých sa prihovára nám živým.

Na záver si spoločne zaželajme to, čo všetci ľudia potrebujú najviac bez ohľadu na vek, pohlavie, národnosť, politickú príslušnosť alebo náboženské vyznanie: je to mier všade vo svete, pevné zdravie, spokojnosť a trochu ľudského šťastia, na ktoré má každý človek nárok.

Naším hosťom, účastníkom pochodu Duchovne po stopách hrdinov SNP, želim šťastný príchod do ich vytýčeného cieľa, veľa síl a energie pri prechode klenovskými vrchmi. Verím, že ich zážitky z tejto trojdňovej akcie budú nezabudnuteľné. Všetkým prítomným prajem príjemne strávený dnešný deň a ďakujem, že ste svojou prítomnosťou prejavili všetkým, ktorí padli počas II. svetovej vojny, svoju úctu a tichú spomienku.

Zlata Kaštanová
starostka obce

K účastníkom pietnej spomienky sa prihovoral aj riaditeľ Ústredia ekumenickej pastoračnej služby v ozbrojených silách SR, náš krajan, plukovník Marián Bodolló.

Privítanie vojakov na námestí

V dňoch 26. - 27. mája t. r. sa v Klenovci zastavili vojaci ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorí boli na pochode Rimavskou dolinou pod heslom Duchovne po stopách hrdinov Povstania. Pochod usporiadalo Ústredie ekumenickej pastoračnej služby v ozbrojených silách Slovenskej republiky pod vedením jeho riaditeľa plukovníka Mariana Bodollóa. Zúčastnili sa na ňom aj viacerí vojenský kňazi. Jeho cieľom bolo oboznámenie sa s vojenskými tradíciami v regióne Malohontu. Počas pobytu v Klenovci vojaci položili vence k pomníkom padlých v 1. a 2. svetovej vojne a k pamätnej tabuli Karola Pajera. Na pietnom akte sa zúčastnila starostka obce Zlata Kaštanová, odbojáři a členovia SZPB, občania a školská mládež. Potom sa vojaci vydali z Klenovca cez vrchy do Tisovca, kde sa ich pochod skončil. (mo)

V popredí priami účastníci odboja Pavol Antal (vľavo) a Július Molitoris.

Spoločná fotografia účastníkov pochodu Duchovne po stopách hrdinov SNP pred pomníkom na Námestí Karola Salvu v Klenovci. Foto: Z. Molitorisová

Čokoľvek dobré je pre niekoho vždy zlé...

V § 45 Štatútu obce Klenovec sa píše: Obec vydáva obecné noviny, ktorých hlavnou úlohou je prinášať obyvateľom obce informácie o činnosti orgánov samosprávy obce a výkone verejnej správy na území obce. Obecné noviny ďalej informujú o kultúrnom, spoločenskom, politickom, záujmovom a športovom živote v obci.

Tieto informácie by mali byť overené a pravdivé. Na to má dohliadať redakčná rada novín.

V našich novinách sa často objavujú subjektívne názory Slavomíra Hrušku, ktorý prostredníctvom nich znevažuje prácu mnohých ľudí v samospráve, kultúre, športe... Jeho kritické pero nikoho nešetří. Áno, kritika je dobrá, dokonca nápomocná, ak nám poskytuje spätnú väzbu, obsahuje námet na zlepšenie, ak je konštruktívna, ak je odborná, ak ponúka nápady, návrhy, riešenia. V opačnom prípade pisateľ sleduje kritikou niečo iné a viaže sa k neznalosti faktov. Ne-

tvrdím, že v obci, či už samospráva, či organizácie či dobrovoľníci pracujú bezchybne a na 100%. Ale pracujú pre ľudí žijúcich v obci, pre zlepšenie ich života, pre možnosti aktívneho trávenia voľného času.

Niekoľko postrehov z posledného článku pisateľa:

GMFS Klenovská rontouka budú, kým bude ochota zanietených ľudí organizovať ich.

Návrat do lona prírody? Sú pre ľudí a musia byť v blízkosti ľudí. Mnohí si pochvaľujú, že sa organizujú v centre obce. Stále je to festival ľudového spevu, tanca a hudby, jarmok a trhy sú len jeho sprievodnou akciou.

- Chodník na Ulici Obrancov mieru. Nie je to pozemok obce a chodník musí spĺňať technické požiadavky stanovené normou (stačí si to prečítať na internete).

- Anketa o najkrajšiu obec. Áno, obec Klenovec sa môže zapojiť, ak si občania osvoja myšlienku, že nie-

len dom a dvor je môj, ale aj ulica a obec je aj moja a preto sa budem snažiť zveľaďovať a skrášľovať ju. Tak ako v iných obciach.

- Vynovené námestie s kolonádou, Ulica Červenej armády a chodník vedľa Rimavy určite neslúžia len na efekt. Veľa ľudí v obci si chodník pochvaľuje, slúži na prechádzky rodín s malými deťmi a seniorov. Ulica Červenej armády slúži hlavne obyvateľom tejto ulice.

- K aktivitám obce sa vyjadrim v ďalších novinách. Na záver si dovoľm citovať z emailu, ktorý som dostala od občana a ktorý ma podnietil napísať tento príspevok, citujem:

„Keď obyvateľ prestane mať záujem o obec, nemôže očakávať pomoc od obce. Nie je podstatná a dôležitá kritika občanov, ale ich pridaná hodnota, či už hmotného, alebo nehmotného charakteru.“

Zlata Kaštanová
starostka obce

Zo srdca

Pre skromnosť a samozrejmú, s akou moje kolegyne vykonávajú svoju prácu, som sa rozhodla, že napíšem tento príspevok. O tom, aká je ich práca náročná a záslužná. Bude to len zlomok z ich celoročnej práce. Napíšem o učiteľkách- „pánčkach“, ako nás deti volajú, ktoré každý deň vystupujú v roli nielen učiteliek, ale aj mamičiek, lekárok- psychologičiek, kamarátok... Sú pre deti dobrými vílami, čo osušia slzičky, pofúkajú bolesť nielen na tele, ale aj na duši. Pomáhajú deťom ako môžu. Že sa im venujú aj nad rámec svojich povinností. Okrem plnenia plánov školy sa zapájajú s deťmi do rôznych projektov, aktivít

a súťaží v rámci školy i mimo nej. Podporujú deti a sú pre ne dobrotivými, láskavými a chápacími pančkami. Pohľadia a postískajú deti, vedia odpúšťať, riešia ich problémy. Každý deň vybavujú množstvo úloh a neodmietnu poskytnúť radu a pomoc. A viete prečo? Lebo každá z nich má neskutočne dobré srdce. A medzi nimi jeden mladý muž. Vospolok jedna veľká, chápací a milujúca rodina. Tak to vnímam ja. Prácu ktorú robia zvládajú s prehľadom, odbornosťou a častokrát i s humorom, ktorý v našej škole nikdy nechýba. Takýto by mal byť učiteľský kolektív.

Už viem, aká je práca v SZŠ-špecke. V našej špecke. Čo za-

sejeme, to zožneme, sa hovorí. U nás je to ale otázne. Veríme, že časť úrody sa nám vráti. Teraz je to prostredníctvom vstupu vedomostí, reprezentácii sa na rôznych súťažiach a aktivitách, na verejnom živote. Apropo... Maličkosť... Viete, kto zbiera odpadky na chodníkoch cestou z obeda do našej školy? Áno, naše deti. Videli ste ich už v takejto akcii? Pochválil ich niekto okrem nás? Nuž... Predsudky... Na našej webovej stránke školy si môžete pozrieť o živote v našej škole. Častokrát nepoznáme príčiny neadekvátneho správania sa detí v našej škole. Môžeme dedukovať. Sú sýte? Vyspali sa dostatočne? Boli dávky a oslava? Nuž, niektoré nemajú na ružiach ustlané.

Školský rok, ktorý som v našej škole prežila, ma obohatil po všetkých stránkach. Dosta-

la som neskutočne veľa lásky a objatí, krásnych kresieb len pre mňa.. Cením si a ďakujem za pochopenie, porozumenie, ľudskosť, toleranciu, vedomosti a cenné rady. Učím sa od mladých kolegyň a veľmi si ich vážim. Všetko sa odvíja od výborného vedenia.

Zažila som plnohodnotný školský rok v kolektíve, ktorý drží spolu a ja ho vnímam ako svoju druhú rodinu. Tu vládne porozumenie, tolerancia, spolupatričnosť a láska k blížnemu. Na dverách do našej budovy by som namaľovala jedno veľké srdce. Pretože každý zamestnanec v našej škole ho má na pravom mieste a dennodenne ho rozdáva deťom a spolupracovníkom. Ďakujem vám všetkým za vaše srdci

Anna Koldrásová
SZŠ Klenovec

Pokračujeme aj v tomto čísle KN v spomienkach. Nie samoučelne, iba z akejsi nostalgie, ale možno aj inšpirujeme pre súčasnosť. V spomienkach dcéry si priblížime vzácneho rodáka, biskupa Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Jána Antala. 18. júna by mal 90 rokov.
— ag —

Chcelo by sa mi začať tento spomienkový článok prepožičanými veršami, trochu upravenými:

*Čas beží, zážitky plynú,
roky sa v bezodnú minulosť minú,
zážitky zostanú,
spomienky na otca nikdy nezahynú.*

A tak ďalej. A presne o tom to v živote je: Nič na tomto svete sa nestratí dovtedy, kým zostávajú spomienky, na ktorých je hodno ďalej stavať a pokračovať v našom diele. Preto je pri mojich spomienkach na mieste to „a tak ďalej“....

4. júna bolo šieste výročie odo dňa, keď si Pán Boh povolal nášho otca, emeritného biskupa Jána Antala k sebe. Pre nás, pozostalých, to bol veľmi smutný

deň. Zamrzol úsmev na tvári, zamkol hlas a ruky ostali zložené k poslednej, večnej modlitbe. Tak, ako celý život bral náš otec s pokorou, tak sme tú schránku pokory vypravovali 6. júna 2010, telo odovzdali prachu a jeho duša sa už tešila inému príbytku.

Náš otec bol však veľmi veselý človek a napriek všetkým prikoriam, ktoré mu pozemský život pripravil, tešil sa z každého dňa, z každého človeka, s ktorým sa stretol, z každej prežitej chvíle. Nikdy som ho ne-

Klenovčania v spomienkach...

videla zúfaleho. Naopak, zúfalým vedel ukázať cestu nádeje. Nikdy som ho nepočula povedať vulgárnejšie slovo. Ani vtedy, keď sa malo povedať vo vtip. Vtipom sa stalo, keď sme ho napodobňovali, ako ich podáva ďalej. Boli to „prehmmkané“ miesta tam, kde mu to škaredšie slovo nedorástlo nikdy do úst.

A že bol telom-dušou Klenovčan? Dost často nám rozprával príbeh, ktorý končil takto: - „Klenovšane!“ -Tu smo, pane! -Keľo vás je? -Edon, pane.“ Bol to príbeh z predvolebnej kortešačky, určite staršej generácii z rozprávania dobre známy. Jeho klenovský

koreň sme minimálne dvakrát do roka zažívali aj inak. Okolo domu, kde sme spolu bývali a dodnes tam podstatná časť našej rodiny žije, je veľký trávnik, ktorý bolo treba kosiť. Dnes okolo domov vrčia kosačky a vôňa sena sa vytratila. Ved', na čo by aj komu bolo?! Ale náš otec si večer pred kosením sadol na chodník, vedľa ktorého bol vbitý veľký klin. Vzal kosu a kladivo a začal ju „kovať“.

Ráno, ešte pred štvrtou, kým bola rosa, si opásal okolo seba opasok, na ktorý si zavesil nádobku s vodou a oslou a už bolo počuť len to, ako sa kosa kľže po tráve. Na centimetrik rovnaké stebľa, trávnik ako koberec. Žiadna moderná kosačka by ho nepredčila! To trvalo niekoľko rán, pretože o 5.00 hodine už musel otec na autobus a do zamestnania.

To, že ho Klenovčania prišli odprevadiť na jeho poslednej ceste, bolo úžasné. Odpočíva na malom evanjelickom cintoríne v Rastislaviciach. Vypravovali ste ho piesňou evanjelického spevokolu aj veršovanou rozlúčkou vtedajšieho pána starostu Pavla Struhára. Vďaka vám!

Pri každej spomienke na otca si uvedomujem, že si s ňou nesiem aj ja ten klenovský koreň a spolupatričnosť.
Zuzana Švecová Betliarska

Cesta rozprávkovým lesom 2016

Náhodnému návštevníkovi okolia obce sa v sobotu 4. júna 2016 mohol naskytnúť zarážajúci pohľad – zámerne zamaskované osoby pod prísľubom sladkej odmeny nahovárali maloletých na výkon rôznych neobvyklých aktivít, a to navyše pod dohľadom vlastných rodičov.

Avšak návštevníkom nenáhodným, ktorých bolo, mimochodom, neúrekom, bolo všetko jasné: Obec Klenovec, MŠ Karola Pajera a RODON Klenovec, o.z., v spolupráci so ZŠ Vladimíra Mináča, ŠZŠ Klenovec, FS Vepor, Poľov-

Tradičná rozprávková postavička Červená čiapočka.

Upozornenie

Uzávierka najbližšieho vydania Klenovských novín bude 24. augusta 2016.

Pestrá činnosť v klube

Naši členovia Klubu dôchodcov v Klenovci sa pravidelne radi stretávajú v klube. Dobré sa cítia vo vynovených priestoroch, čo im umožňuje robiť rôzne činnosti. Okrem schôdzky organizujeme rôzne kurzy ručných prác, napr. varenia, vyšívania, pletenia košíkov. Tak tomu bolo v mesiaci máj, kedy prišiel medzi nás riaditeľ kultúry v Klenovci Jaroslav Zvara, ktorý nám predviedol a učil, ako sa pletú rôzne košíky z pe-

níckym združením, DHZ Klenovec a PZ SR pripravili aj tento rok pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa detí pre našich najmenších tradičné podujatie Cesta rozprávkovým lesom.

Deti tak mali možnosť hľadať poklad, vyskúšať si zábavné motorické hry pod dohľadom rozprávkových postavičiek, pokochať sa poľovníckymi trofejami, otestovať si mieru znalosti celebrit fikčného sveta rozprávok, zapojiť sa do kolotanca s vílami a nechať sa ozbiť štedrými zbojníkmi, ktorí dospelým berú a deťom dávajú. Zaujímavý program bol pripravený aj v celi Cesty na Námestí Karola Salvu, kde čakali na obzretie aj opáčené ukážky výstroja, výzbroje a techniky Policajného zboru a Dobrovoľného hasičského zboru.

Dobrym koncom rozprávky tohto slnečného dopoludnia sa stalo vystúpenie banskobystričského Divadla bez opony. Ich hudobno-tanečné predstavenie s interaktívnymi prvkami a dominantnou komickou zložkou, budovanou prostredníctvom aktualizácie a parodizácie motívov tradičnej rozprávky O Červenej čiapočke, zaujalo azda rovnako deti i dospelých.

Každá cesta má svoj koniec, ale v prípade Cesty rozprávkovým lesom môžeme dúfať, že sa ako ponorná rieka o

digu. Radi sme sa naučili, aj sme si odniesli domov upletenú misu, košík.

Máme v pláne v ďalšom období robiť podobné náučné kurzy pre členov – seniorov v obci. V mesiaci jún sa pripravujeme na výstavu ručných prác, ktorú každoročne robíme počas Gemersko-malohontských folklórnych slávností Klenovská rontouka. Už teraz sa tešíme na návštevníkov v našom klube.

E.Bartová

Vo vynovených priestoroch klubu dôchodcov pulzuje pravidelná záujmová činnosť.

rok opäť objaví a ovlaží púšť všedných dní rovnako bohatým programom, sl-

nečným počasím a rozprávkovou atmosférou.

Michal Piš

Aj tohtoročná Cesta rozprávkovým lesom sa tešila z veľkého detského záujmu.

Jánošík na Vepri (V.)

V sobotu 14. mája Lesný závod Rimavská Sobota – Lesná správa Klenovec, Milan Medveď z Rimavských Zalužian, obec Klenovec a OZ RODON Klenovec, zorganizovali v poradí už V. ročník výstupu na Klenovský Vepor (1338 m. n. m.) pod názvom Jánošík na Klenovskom Vepri V. Zraz turistov bol na klenovskej strane Vepra pri chatke pod Vartou (1109 m. n. m.). Počasie nebolo veľmi vhodné na turistiku, bolo zamračené, miestami pršalo, o to viac boli organizátori prekvapení, že i napriek zlému počasiu sa dostavili účastníci (okolo 140) nielen z našej obce, ale aj okolia, buď jednotlivci, ale prišli aj rodiny s malými deťmi.

Po spoločnom zaspievaní klenovskej hymny a uvítaní Pavlom Trnavským a Stanislavou Zvarovou sme si mohli poprezeráť výstavu fotografií. Fotografie z okolia Klenovského Vepra nafotil a historické zozbieral Pavel Trnavský. Odvážlivci, ktorí sa nebáli dažďa, pokračovali turistickým pochodom na severovýchodnú časť temena Vepra, na Jánošíkovu skalu, kde nás už piaty rok vítal smelý Jánošík (drevený). Škoda, že pre počasie nebol pekný výhľad na okolie. Návrat na chatu pod Vartou bol veselý. Naviac čakal obed (babgulaš, držkový perkelt a guláš), ktorý pripravili pracovníci Lesnej správy Klenovec Milan Medveď, Július Hruška a člen FS Vepor Vladimír Jakabšic. Pri varení im pomáhali ich priatelia a rodinní príslušníci, za čo im veľmi pekne ďakujeme. Nálada gradovala, počasie nevadilo. Upevňovali sa vzťahy, ale nakoľko mnohých čakala ešte dlhá cesta domov, museli sa rozlúčiť s vierou, že o rok sa znovu stretnú na VI. ročníku turistického podujatia Jánošík na Vepri a že si privedú aj ďalších priateľov,

ktorí sa tiež presvedčia, aký príjemný a zaujímavý je deň strávený pod Klenovským Veprom na Varte....

Organizátori podujatia Jánošík na Vepri V. ďakujú všetkým, ktorí pomohli pri organizovaní tohto podujatia. Ďakujú Občianskemu združeniu RODON Klenovec za spomienkové predmety na podujatie, Milanovi Medveďovi, dobrovoľníkom a pracovníkom Lesnej správy Klenovec za výborný babgulaš a guláš. Poďakovanie patrí aj Pavlovi Trnavskému za krásnu výstavu fotografií, firme Bobro z Hriňovej za pečivo, členom FS Vepor za držky a kultúrny program a všetkým, ktorí svojou účasťou prispeli ku krásne strávenému upršanému dňu.

Jaroslav Zvara
riaditeľ MKS v Klenovci

Už viac ako päť rokov tróni na Klenovskom Vepri drevená socha Jánošíka.

Jednou zo súťažných disciplín Dňa mikroregiónu bola aj strelba zo vzduchovky.

Deň Mikroregiónu Sinec-Kokavsko 2016 Tentokrát v Utekáči

Členovia Mikroregiónu SINEC - KOKAVSKO a občania z obcí mikroregiónu sa v piatok 3. júna stretli na športovo - kultúrnom podujatí DEŇ MIKROREGIÓNU 2016. Tento rok sa podujatie konalo v obci Utekáč. Počasie nám prišlo a od rána nám svietilo slniečko. Doprialo nám, aby sme sa zohriali a zabavili pri športových disciplínach na námestí pri obecnej úrade a kultúrnom dome.

Podujatie otvoril predseda mikroregiónu, starosta obce Kokava nad Rimavicou Ján Chromek, privítal účastníkov, pripomenul, že sa stretávame už po štvrtýkrát a každý rok sa toto podujatie koná v inej obci, ktorá patrí do záujmového združenia právnických a fyzických osôb Mikroregión SINEC-KOKAVSKO. Manažérka mikroregiónu Milada Kochanová predstavila súťažné disciplíny, starosta obce Utekáč Miroslav Barutiak tiež povedal pár slov na úvod. Športové disciplíny (strelba zo vzduchovky na terč zo vzdialenosti 10 m, chodenie na umelých polguliach na určenú vzdialenosť, hod umelými krúžkami na stojan, hod granátom na určené miesto) nás všetkých pobavili, ale i tých, ktorí sa prišli pozrieť a povzbudiť jednotlivých súťažiacich. Víťazi jednotlivých športových disciplín boli odmenení zaujímavými cenami a suvenírmi mikroregiónu. Dobrovoľníci z obce Utekáč navarili výborný babgulaš, ktorý všetkým chutil. Ženy napiekli kysnuté sladké a slané pečivo, za čo im patrí poďakovanie.

V kultúrnom programe vystúpili žiaci Materskej a základnej školy z Utekáča. Počas celého podujatia znela reprodukováaná hudba, známe hity ľudovej a modernej hudby, ktoré sme si spolu zaspievali a výborne sa zabavili.

Pozvánka na 21.ročník Memoriálu P. Slatinského

V poradí už 21.ročník tradičného futbalového turnaja Memoriál Pavla Slatinského sa uskutoční v sobotu 16. júla. Okrem domáceho kolektívu sa na turnaji predstavujú družstvá z Kokavy nad Rimavicou, Hnúšte a Čierneho Balogu. Týmto pozývame na turnaj všetkých fanúšikov dobrého futbalu.

- rb -

Zlatá Detská spevácka skupina Zornička

V obci Klenovec od roku 1994 pôsobí Detská spevácka skupina Zornička pri miestnom kultúrnom stredisku a Základnej škole Vladimíra Mináča. Jej zakladateľmi aj vedúcimi sú manželka Stanislava a Jaroslav Zvarovci. V skupine pôsobia detičky od 6 – 10 rokov. Počas svojej existencie zožali už viaceré úspechy. Ich najväčší úspech prišiel ale v tomto roku. Na regionálnej súťaži Zlatá strunka, ktorá sa konala v Hnúšti, sa po prvýkrát predstavili v súčasnom zložení, kde získali zlaté pásmo s postupom na krajský Festival detskej ľudovej hudby v Kokave nad Rimavicou. Tam sme boli tiež najmladší účastníci vo veľkej konkurencii spevákov z Horehronia, Podpoľania, Hontu, Novohradu a získali sme zlaté pásmo s návrhom na postup do celoštátneho kola, spolu s Dievčenskou speváckou skupinou Zornička zo Zvolena. Celoštátna postupová súťaž a prehliadka detských ľudových hudieb, speváckych skupín, sólistov spevákov a inštrumentalistov pod názvom Vidiečanova Habovka sa konala 11. – 12. júna v obci Habovka. Naše najmenšie speváčky v tejto veľkej konkurencii nesklamali a programovým blokom „Malí vinšovníci – vianočné koledy, piesne a vinše“ si „vykoledovali“ Zlaté pásmo. Vyhlasovateľom súťaže je Národné osvetové centrum, organizátormi boli Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja a Obecný úrad v Habovke. Odborná porota pochválila výstavbu programového čísla, zakomponovanie zvukových efektov s roľníkmi a zvončkami, prirodzený prejav

našich speváčok, ako aj prispôbenie sa korepetítora speváckam.

Deti mali množstvo zážitkových aktivít. Stretli sa s výborným sólistom, inštrumentalistom pastierskych hudobných nástrojov Drahomírom Dalošom z Lehoty, na výchovnom koncerte, kde si mali možnosť vyskúšať hrať na fujare, gajdách, drumblí, píšťalke. Vo voľnom čase sa naučili pesničky so svojimi staršími kamarátkami z Detského folklórného súboru Zornička zo Zvolena, ktoré si tiež zo súťaže odniesli zlaté pásmo. V sobotu večer mali tanečnú dielňu, kde sa naučili tance z Oravy a v sobotu ich čakalo hľadanie pokladu v

skanzene v Zuberici. Nezabudnuteľným zážitkom bolo aj samotné ubytovanie v penzióne, za čo patrí veľká vďaka jeho majiteľom, ale aj samotnej obci, ktorá umožnila deťom prežiť krásne chvíle v krásnom prostredí, s jedinečným fenoménom: slovenskou ľudovou piesňou či hudbou.

Náklady na ubytovanie a stravu hradilo občianske združenie RODON Klenovec (za rozvoj obecného diania ochotných nadšencov), ktoré napomáha pri zachovávaní a rozvíjaní folklórnych tradícií v obci Klenovec, ale aj regiónu Gemer – Malohont.

Poďakovanie patrí našim malým spe-

vákam: Bibiáne Černákovéj, Lusy Černákovéj, Lucii Jakabšicovej, Tani Lörenčíkovej, Miriam Láskovej, Dominike Kasáčovej, Bianke Mesiarikovej, Andrejke Rapčanovej a Alžbete Váradiovej, že boli veľmi zodpovedné a disciplinované a že sa snažia zachovávať krásu nášho folklóru a majú záujem ho poznávať. Ďakujeme korepetítormi, heligonkárom Jozefovi Bulkovi a za pomoc so speváčkami na súťaži Viktórii Dovalovej. Ďakujeme aj rodičom a starým rodičom, že nám ich ratolesti zverili a že ich vedú k úcte k svojej tradičnej ľudovej kultúre.

Stanislava Zvarová, umelecká vedúca

To sú ony: členky detskej speváckej skupiny Zornička so svojou umeleckou vedúcou S. Zvarovou (v druhom rade v strede).

Laureát Krištáľového krídla 2015 Igor Lacík

Ing. Igor Lacík, PhD. (54), pôvodom z Klenovca, získal v januári t. r. Krištáľové krídlo, vysoké ocenenie v odbore medicíny a vedy, za aktivity a výsledky výskumu Ústavu polymérov SAV roku 2015 v oblasti liečby cukrovky transplantáciou enkapsulovaných pankreatických ostrovčiek v preklinickom modeli humánných primátov.

Ukázalo sa, že dosiaľ používaný spôsob prípravy mikrokapsúl na transplantáciu enkapsulovaných pankreatických ostrovčiek bol nedostatočný vzhľadom na ich kvalitu. Z tohto dôvodu sa pristúpilo k modifikácii procesu v spolupráci so zahraničnými partnermi.

Igor Lacík študoval v rokoch 1977–1981 na gymnáziu v Rimavskej Sobotě. Zaujalo ho štúdium prírodovedných predmetov – matematiky (prof. Ulický) a fyziky (prof. Čeman), ale najmä chémie, ktorú učila prof. Marta Bornaiová. Tá ho viedla do tajov chémie. Ostal jej verný po celý život. Vysokú školu absolvoval na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT v Bratislave. Študoval technológiu plastov a kaučuku.

Už ako vysokoškolák sa venoval vede. Pracoval v Ústave polymérov

SAV ako vedecká pomocná sila. Na vedeckú dráhu ho uviedol Ing. Juraj Pavlínek, CSc. Po skončení vysokoškolského štúdia nasledovala aspirantúra pod vedením Ing. Jaroslava Bartoňa a jedenapolročný študijný pobyt na univerzite v Sydney, kde získal presvedčenie, že bude vedec. Venoval sa syntéze polymérov (polymér je makromolekulárna látka vznikajúca polymerizáciou, t. j. zlučovaním rovnakých molekúl). V roku 1993 obhájil veľký doktorát – PhD. Absolvoval zahraničné vedecké stáže v Štrasburgu (1993–1994) a v USA (1994–1996). Tu sa dostal k téme liečby cukrovky, ktorej sa začal intenzívne venovať. V roku 2010 sa stal riaditeľom Ústavu polymérov SAV.

Igor Lacík vyrastal v Klenovci, kde bol jeho otec Július Lacík riaditeľ základnej školy (1964–1969), neskôr sa stal okresným školským inšpektorom v Rimavskej Sobotě. Zomrel v roku 2004. Matka Irena bola rehabilitačná zdravotná sestra, v Klenovci pracovala ako vychovávateľka v školskej družine. Teraz žije v Bratislave. Igor Lacík sa v roku 1989 oženil. Manželka Beata je

projektová manažérka, syn Igor (26) študoval matematiku, fyziku a informatiku. Pracuje v IT firme. Dcéra Katarína (24) študovala manažment (riadenie a vedenie), pracuje v telekomunikačnej

firme.

Klenovec je pre Igora Lacíka ako jeho rodná obec. Tu prežil krásne detstvo, na ktoré rád spomína, a na Klenovec nezabúda. (mo)

Laureát Krištáľového krídla za rok 2015 Igor Lacík (prvý sprava) s rodinou: manželkou Beatou, dcérou Katarínou a synom Igorom.

Rodinný život v minulosti

Rodina je základný, samostatný útvar spoločnosti. Vznikla ako zväzok muža a ženy, prípadne ich detí, podľa právnych predpisov. Je to spoločenstvo rodičovského páru a jeho detí, v širšom zmysle aj vzťah medzi príbuznými v priamej línii (rodičia, deti a vnuci) a v pobočných líniiach (súrodenci) žijúcich v najrozmanitejších vzťahoch sociálnej, ekonomickej, etnickej, konfesionálnej a inej povahy v jednej domácnosti, majúcej spoločné priezvisko. V období nevoľníctva o osudoch rodín a ich členov rozhodoval zemepán. Dospelí, ktorí boli „prípútani k pôde“, museli pracovať pre vrchnosť, nesmeli sa sťahovať a deti sa nemohli vzdelávať alebo učiť remeslo. V období poddanstva sa situácia rodín zlepšila. Po jeho zrušení v roku 1848 došlo aj v Uhorsku k posilneniu postavenia rodín v spoločnosti. Okrem malých rodín, ktoré boli najbežnejšie, vznikli postupne podľa ekonomických, finančných, právnych, kultúrnych a iných podmienok rozšírené alebo veľké rodiny.

Veľká rodina

Viacgeneračná veľká rodina sa vytvorila v novodobej spoločnosti vo výrobnom, väčšinou poľnohospodárskom prostredí po zavedení trhového hospodárstva v polovici 19. storočia za účelom lepšej existencie. Na čele veľkej rodiny bol najstarší člen rodiny – gazda, vlastník pôdy, lúk a lesov, ktorý spravoval spoločný majetok rodiny, a jeho manželka – gazdiná. V rodine mali vedúcu úlohu muži. Ženy im boli majetkovo a právne podriadené.

Veľká rodina v novoveku nadväzovala na patriarchálnu rodinu. Vzťahy v rodine boli založené na tradičných hodnotách. Jej hospodárstvo bolo prevažne alebo úplne naturálne. Za tovary a prácu rodina platila v

prírodninách, čiže v naturáliách, a to aj odmeny alebo mzdu služobníctvu a robotníkom. V rozšírenej, viacgeneračnej rodine sa práce, práva a povinnosti prideľovali podľa pohlavia a veku. Muži sa venovali poľnohospodárskym prácam, chovu dobytka a oviec, ako aj prácam s drevom a v lese. Ženy sa starali o stravu, o hydinu a ošpané, ale pracovali aj na poli. Boli veľmi zaťažené. Robili od skorého rána do neskorého večera, pritom sa predovšetkým starali o deti. Tie

Ondrej Hruška ml. s manželkou Juditou, rod. Brndiarovou, v lete 1918 po návrate zo štvorročného ruského zajatia. Foto Henrik Alpár, Banská Bystrica

pásli dobytok, vykonávali ľahšie práce a pomáhali rodičom. Do školy chodili len v zime. Nový manželský pár sa usadzoval v rodine muža. Len zriedka sa muž stal prisašom, prístupníkom v rodine manželky. Bolo zvykom, že novomanželka prinášala do novej rodiny nielen svoju výbavu, ale aj veno, pôdu, lúku, prípadne účasť v lesnom spoločenstve. Postavenie žien vo veľkorodine bolo veľmi ťažké. Hodne mi o tom rozprávala stará mama (pozri obr.).

Rozšírené, viacgeneračné rodiny sa vyskytovali aj v Klenovci v 19. a 20. storočí. Mali podobné znaky ako inde na Slovensku. Zvláštnosťou bolo, že v Klenovci veľkorodiny hospodárili na dvoch miestach – v obci a na vrchoch, čo bolo dosť náročné. Najznámejšie veľkorodiny: Hruškovi, Dovalovci, Mináčovci, Brndiarovci, Moncollovci, Bálintovci a ďalší. S rozvojom veľkorodín súvisí aj výstavba jednoposchodových domov na Ulici 9. mája (ale aj inde) začiatkom 20. storočia po predaji zemepánskej záhrady.

Zánik veľkorodín

Začal sa po vzniku Československej republiky (1918), keď demokracia prenikla do rodín. Prispela k tomu emancipácia žien, zrovnoprávnenie nežného pohlavia s mužmi. Členovia veľkorodiny sa začali osamostatňovať. Zakladali si vlastné menšie rodiny a deti po získaní dospelosti často odchádzali za svojím zamestnaním mimo obce. Kolektívizácia poľnohospodárstva, zakladanie roľníckych družstiev a zánik súkromného vlastníctva v 50-tych rokoch urýchlili zánik veľkorodiny. S veľkými a rozšírenými rodinami sa stretávame aj dnes, ale sú to veľkorodiny bez majetku, v rámci ktorých ženaté a vydaté deti samostatne hospodária a bývajú v rozsiahlom rodičovskom dome s dvorom a veľkou záhradou, prípadne slobodný syn alebo dcéra využíva tento dom ako „hotel mama“.

Július Molitoris

Séria majstrovstiev Slovenska v bedmintonov s výraznou klenovskou stopou

Veterán Majorský s dvomi medailami

Majstrovstvami Slovenska v bedmintonov v kategórii do 15 rokov, ktoré usporiadal v dňoch 30. apríla - 1. mája klub PBA Prešov, pokračovala séria štartov klenovských hráčov a hráčok na vrcholných podujatiach sezóny. Právo postupu na tieto majstrovstvá si vybojovali Alžbeta Bálintová, Frederika Bálintová a Michaela Ostricová. Z tohto tria sa najviac darilo Frederike, ktorá si zo šampionátu odviezla bronzovú medailu vo štvorhre dievčat. Partnerkou jej bola Zdenka Slatinská z neďalekej Hnúšte. Alžbeta a Miška, ktoré hrali štvorhru spolu, sa neprebojovali ďalej z 1.kola. Ani v ostatných disciplínach (dvojhra, mix) sa dievčatám nepodarilo prebojovať ďalej ako do 2.kola, hoci v zmiešanej štvorhre sme očakávali od páru Širák (Třebíšov)-A. Bálintová medailu, keďže na predchádzajúcich kvalifikačných turnajoch Grand Prix pravi-

delne obsadzovali medailové priečky.

Vrcholom pre dospelých boli majstrovstvá Slovenska, ktoré usporiadal klub M-Šport Trenčín v dňoch 6.-8. mája v krásnej bedmintonovej hale s 12 kurtami. Až sem sa prebojoval Dárius Bálint, ktorý aj v tejto kategórii dosahoval solídne výkony počas celej sezóny. Vo dvojhre však nepostúpil z 1.kola, keď prehral s Krupom (Lokomotíva Košice), s ktorým dokázal počas prebiehajúcej sezóny vyhrať. Štvorhra takisto Dáriusovi nevyšla podľa predstáv. S Jančulíkom (KBC Košice) podľahli neskorším medailistom už v 1.kole. Najďalej v pavúku sa prebojoval v mixe, kde spolu s Horváthovou (Spoje Bratislava) siahali na medailu, ale skúsenejšia košická dvojica Tomčko-Drotárová bola proti. Dárius tak v mixe obsadil 5.-8. miesto. Z klenovských odchovancov sa na majstrovstvách

predstavili Nikoleta Bálintová (CEVA Trenčín), Romana Surová (Spoje Bratislava) a Richard Šmatlák (Lokomotíva Košice). Najviac sa darilo Nikolette Bálintovej, ktorá spolu s oddielovou spoluhráčkou Grenčíkovou vybojovala striedbro vo štvorhre žien.

O týždeň neskôr, 14.-15.mája, usporiadali majstrovstvá Slovenska mladšieho dorastu organizátori v Ilave. Tu pôvodne nemal nik z Klenovčanov štartovať, nakoniec však kvôli odhláseniu niekoľkých hráčov cestovali ako náhradníčky aj dve naše dievčatá: Alžbeta a Frederika Bálintové. Keďže však kategória U17 nebola v tejto sezóne ich prioritná, zodpovedali tomu aj výsledky. Jediným víťazstvom sa prezentovala Betka Bálintová v zmiešanej štvorhre s Třebišovčanom Širákom. V ostatných disciplínach skončili dievčatá na raketách svojich súperov v 1.kole.

Sériu majstrovstiev Slovenska ukončili veteráni na svojich majstrovstvách v Trenčíne. 28. mája vycestovali hájiť klenovské farby Ivan Majorský a Richard Bálint. Prvý menovaný v kategórii nad 70 rokov vybojoval striedbroú medailu vo dvojhre, keď jeho zápas s Kozákom (Lokomotíva Košice) sa musel páčiť každému milovníkovi bedmintonu a „páni v rokoch“ ukázali že do starého železa rozhodne nepatria. Druhú medailu, bronzovú, pridali Majorský spolu s Vyšným (KPŠ Košice) vo štvorhre veteránov nad 60 rokov. Bez medaily sa domov nevrátil ani Bálint. Bronzový stupienok obsadil vo dvojhre v kategórii 40-45 rokov, keď v rozhodujúcom zápase o postup do finále prehral s Milecom (AC UNIZA Žilina).

Tradičný Gemerský pohár zmieša-

ných dvojčlenných družstiev sa konal v Hrachove. Turnaj napísal už svoju 17. kapitolu 4.júna a ani tu nechýbali klenovskí hráči. V kategórii dospelých si prvenstvo vybojovala súrodenecká dvojica Alžbeta a Dárius Bálintovci. Na druhý stupienok sa postavila dvojica Vladan Pevný-Vanessa Mináčová (GMH Hnúšťa, Družstevník Klenovec) a tretiu priečku obsadila dvojica Martin Vrbinský - Eugénia Daniová (obidvaja ZŠ J.F.Rimavského Hnúšťa). V kategórii žiakov sa na najvyšší stupienok postavila dvojica Zdenka Slatinská - Frederika Bálintová (ZŠ J. F. Rimavského Hnúšťa, Klenovec). Druhú priečku si vybojovala dvojica Jaroslav Čiško - Lenka Puškášová (obidvaja KGB Rožňava) a tretiu Igor Paľovský - Michaela Ostricová (BK Rimavská Sobota, Klenovec). Na tejto vydatenej akcii sa zúčastnilo štrnásť párov zo šiestich klubov.

Richard Bálint

Dvojnásobný medailista z majstrovstiev Slovenska veteránov I. Majorský.

Futbalisti Klenovca lídrom slabšej polovice oblastnej I.triedy

Aspoň trochu si napravili chuť...

Po totálnom zbabrání úvodu jarnej časti sezóny dohrávajú futbalisti TJ Družstevník Klenovec futbalový ročník 2015-2016 len v slabšej polovici účastníkov najvyššej oblastnej súťaže. A vďaka tomu, že do uzávierky tohto čísla KN vyhrali štyri z piatich zápasov, sú dokonca na čele tabuľky.

Výsledky nášho mužstva od ostatného vydania KN:

4.kolo – 8.máj: Klenovec – Revúčka 2:1 (0:1), začali sme veľmi zle a už v 7.minúte sme prehrávali. Dvomi gólmi striedajúceho Tomáša Medveda v 48. a 62.minúte sme však skóre zápasu otočili vo svoj prospech.

5.kolo – 15.máj: Klenovec – Radnovce 6:1 (2:0), tento zápas mal hlavnú postavu v druhom našom hráčovi, nositeľovi mena Tomáš-Brndiar. Strelecky explodoval štyrmi gólmi, po jednom pridali Baval a Ulický. Škoda, že čisté konto nášho brankára Viktora Vinčeho hostia zrušili v predposlednej minúte zápasu....

6.kolo – 22.máj: Gerner – Klenovec 5:4 (2:3), v stretnutí sme trikrát viedli o dva góly, v 80.min. sme ešte vyhrávali, ale záver patrilo domácim. Streleckú fazónu opäť potvrdil Tomáš Brndiar, autor troch gólov (jeden z penalty), úvodný gól zápasu dal v 16.min. Boháčik.

7.kolo – 29.máj: Klenovec – Sirk 4:2 (1:1), hneď po vedúcom góle hostí v 31.min. uvidel Pavol Bálint dve žlté karty, takže celú hodinu sme hrali v oslabení. Napriek tomu naši hráči otočili skóre zápasu gólmi Tomáša Med-

veda, Tomáša Brndiara, Jána Oláha a Milana Boháčika!

V 8.kole sme mali voľno, 9.kolo – 12.jún: Revúčka – Klenovec 2:5 (1:1), aj v tomto zápase sme inkasovali ako prví, ale opäť sme ho zvrátili vo svoj prospech tromi gólmi Mareka Mihaľa, po jednom pridali Tomáš Brndiar a Lukáš Brndiar.

Tabuľka I.triedy ObFZ pred záverečným kolom súťaže:

1. Klenovec	25	11	6	8	56:44	39
2. Revúčka	26	11	4	11	55:57	37
3. Sirk	25	10	6	9	69:62	36
4. Radnovce	25	9	3	13	56:77	30
5. Gerner	25	4	0	21	36:90	9

Manažér futbalového klubu Ján Brndiar: -Pomaly sa nám končí sezóna, v ktorej sme nesplnili svoj cieľ. Napriek tomu ďakujem hráčom za reprezentáciu nášho futbalového klubu, ktorý robí dobré meno našej obci Klenovec, prezidentovi FK a zároveň tréneri M.Medvedovi, novému hospodárovi D.Bradnanovi, fanúšikom, vedeniu obce Klenovec a všetkým, ktorí pomáhajú v činnosti nášho FK. Hráčom prajem nech si v lete oddýchnu a zregenerujú svoje sily do ďalšieho súťažného ročníka.

Žiaci už sezónu skončili

Futbalová sezóna 2015-2016 sa pre náš žiacký kolektív skončila. V závere sezóny naši mladí hráči dosiahli výborné výsledky, neprehrali ani jeden zápas, dokonca ani na ihrisku suveréna celej súťaže Jelšavy, ktorá si vybojovala postup do krajskej 3. ligy. Pozitívom bola aj postupná stabilizácia kádru, ktorý tvorili: Erik Hruška – Denis Oláh, Igor Tomo, Juraj Hrivnák, Alex Radič, Dušan Oláh, Ján Oláh, Martin Radič, Nikolas Černák, Patrik Paľo, Sebastián Radič, Július Cibula, Nicolas Cibula, Dominik Oláh, Simon Pohorelský, Adrián Oláh a Barnabáš Oláh.

Výsledky našich žiakov v závere

sezóny 2015-2016:

Klenovec - Muráň 5:0, góly: Martin Radič 2, Dušan Oláh, Alex Radič, Ján Oláh; **Gerner – Klenovec 1:2**, góly: Alex Radič, Július Cibula; **Jelšava – Klenovec 2:2**, góly: Adrián Oláh, Alex Radič; **Klenovec – Veľký Blh 4:3**, góly: Sebastián Radič 3, Ján Oláh.

Konečná tabuľka I.triedy žiakov:

1. Jelšava	12	11	1	0	76:5	34
2. Klenovec	12	6	2	4	23:26	20
3. Veľký Blh	12	5	0	7	39:49	15
4. Gerner	12	2	2	8	14:50	5
5. Muráň	12	3	1	8	21:43	4